

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W MIKOŁOWIE
Z SIEDZIBĄ W ŁAZISKACH GÓRNYCH

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ
OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
NA LATA 2021-2030**

Łaziska Górne 2021 r.

Spis treści:

WSTĘP	3
Rozdział I	<i>SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM</i> 7
	1. Ogólna charakterystyka powiatu mikołowskiego..... 7
	2. Dotychczasowe działania samorządu na rzecz osób z niepełnosprawnością ... 10
Rozdział II	<i>ANALIZA SWOT</i> 23
Rozdział III	<i>CELE POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ</i> 25
Rozdział IV	<i>PLANOWANE DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W LATACH 2021-2030</i> 27
Projekt nr 1	<i>„Mieszkania treningowe dla osób z niepełnosprawnością”</i> 27
Projekt nr 2	<i>„Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością form wsparcia, które umożliwiają pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i edukacji”</i> 30
Projekt nr 3	<i>„Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością”</i> 35
Projekt nr 4	<i>„Grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością”</i> 38
Projekt nr 5	<i>„Przestrzeń przyjazna osobom z niepełnosprawnością”</i> 41
Projekt nr 6	<i>„Wdrożenie usług indywidualnego transportu dla osób z niepełnosprawnością o ograniczonej mobilności (door-to-door)”</i> 45
Projekt nr 7	<i>„Prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia, placówek całodobowych i jednostek systemu oświaty dla osób z niepełnosprawnością”</i> 48
ZAKOŃCZENIE	52
Tabelaryczne zestawienie projektów do programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością	53
Spis tabel	54
Spis wykresów	54

„Uwierz, że możesz, a już będziesz w połowie drogi”
Theodore Roosevelt

WSTĘP

Delegację do opracowania niniejszego programu zawiera art. 35a ust. 1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, który określa, iż do zadań powiatu należy: opracowanie i realizacja, zgodnych z przyjętą powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

W ostatnich latach zaobserwowano wyraźny wzrost zainteresowania problematyką niepełnosprawności. Można stwierdzić, że ten czas stał się dla zagadnienia niepełnosprawności przełomowy. Nigdy wcześniej w prawodawstwie międzynarodowym, w kontekście niepełnosprawności nie poświęcono tak wiele uwagi kwestiom praw człowieka, wyrównywaniu szans, przeciwdziałaniu wykluczeniu i marginalizacji społecznej. Uznano, iż uniwersalne międzynarodowe akty w niewystarczającym stopniu zabezpieczają prawa osób z niepełnosprawnością. Dlatego też w ostatnim czasie dąży się do tworzenia praw szczegółowych, skoncentrowanych na przedmiotowej grupie społecznej.

Według różnych danych w Polsce żyje od 4 do 7,7 mln osób z niepełnosprawnościami. Komisja Europejska szacuje, że co szósty obywatel Unii Europejskiej jest osobą posiadającą orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, co łącznie oznacza, że ta liczba sięga nawet 80 mln osób. Mimo tego, że to tak liczna grupa, nadal powtarzane są stereotypy, wciąż mówi się o „niewidoczności osób z niepełnosprawnością”, a utrudniony dostęp do zwykłego życia to niemal codzienność.

Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2021-2030 jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej i społecznej kierowanej do osób z niepełnosprawnościami mieszkających na terenie powiatu mikołowskiego. Program wyznacza cele i zadania, jakimi powinny zmierzać działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami zapewniające im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności.

Program ma charakter otwarty. Z uwagi na zmieniające się warunki, potrzeby i oczekiwania osób z niepełnosprawnościami, dopuszcza się możliwość wprowadzania zmian w zakresie nowych obszarów działań oraz włączania, na różnych etapach jego realizacji nowych uczestników. Warunkiem pełnej realizacji Programu jest czynne uczestnictwo jednostek organizacyjnych powiatu mikołowskiego, organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz samych zainteresowanych tj. osób z niepełnosprawnością.

Proces przywracania osoby z niepełnosprawnością społeczności lokalnej będzie w pełni efektywny tylko wtedy, gdy rehabilitacja prowadzona będzie w sposób kompleksowy, a efekty rehabilitacji leczniczej wsparte zostaną rehabilitacją społeczną i utrwalone rehabilitacją zawodową.

Omawiając zagadnienie niepełnosprawności należy przede wszystkim zdefiniować to pojęcie. Nie jest to jednak łatwe, ponieważ niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym, gdzie obok wymiaru zdrowotnego należy uwzględnić kontekst społeczny i psychologiczny zjawiska. W ubiegłym stuleciu niepełnosprawność postrzegano jako problem jednostkowy osoby wymagającej diagnostyki, leczenia i rehabilitacji, mających na celu poprawę jej zdrowia i stanu funkcjonalnego. W ocenie niepełnosprawności nie brano pod uwagę aspektów psychospołecznych i problemów życiowych tych osób.

Osoby niepełnosprawne to grupa wewnętrznie bardzo zróżnicowana pod wieloma względami, m.in.: stopnia i rodzaju niepełnosprawności, wykształcenia, wieku, miejsca zamieszkania, cech demograficznych i społecznych oraz sytuacji na rynku pracy. Takie zróżnicowanie rodzi konieczność indywidualizacji form pomocy. Często osoby z niepełnosprawnością posiadają niższe wykształcenie oraz przejawiają małą aktywność zawodową, co kieruje je w stronę ubóstwa i może prowadzić do

wykluczenia społecznego. Prowadzenie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych wpływa na zwiększenie ich aktywności. Działania te, zarówno z zakresu rehabilitacji społecznej jak i zawodowej oraz zmian mentalnych i postrzegania samych siebie, zdecydowanie wpływają na polepszenie ich funkcjonowania w społeczeństwie. Osoby z niepełnosprawnością, jak też ich rodziny, stanowią część lokalnej społeczności, wymagają zatem tworzenia odpowiednich warunków do aktywnego życia. Uczestniczenie osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym zależy zarówno od nich samych, jak i od społeczeństwa, tworzącego warunki, w których te osoby znajdują swoje miejsce.

Niniejszy program jest kontynuacją i rozwinięciem Programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością powiatu mikołowskiego na lata 2014-2020. W okresie tym zrealizowano:

- *Projekt nr 2 „Wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji w formie dofinansowania ze środków PFRON do różnych świadczeń”*. Celem projektu było ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez ogólną poprawę psychofizycznej sprawności, rozwijanie umiejętności społecznych, nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych przez osoby z niepełnosprawnością, usunięcie lub zmniejszenie uciążliwości różnego rodzaju barier. Na przestrzeni lat 2014-2020 wielu osobom zniesiono bariery funkcjonalne, dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych, oraz udzielono pomocy w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i przedmiotów pomocniczych.
- *Projekt nr 3 „Aktywizacja zawodowa – twoją szansą w walce z bezrobociem”*. W latach 2014-2020 zorganizowano 3 stanowiska pracy dla osób z niepełnosprawnościami, udzielono 1 dotacji osobie posiadającej orzeczenie o stopniu niepełnosprawności na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej, a także skierowano 7 osób celem realizacji usług i instrumentów rynku pracy w postaci staży,
- *Projekt nr 5 „Przyjazne otoczenie”*. Realizacja projektu przyczyniła się do częściowego ograniczenia barier transportowych, dzięki uzyskanemu z PFRON dofinansowaniu do zakupu mikrobusów i autobusów dla Warsztatów Terapii

Zajęciowej oraz DPS-ów funkcjonujących na terenie powiatu mikołowskiego w ramach programu „Wyrównywanie Różnic Między Regionami III”.

- *Projekt nr 6* „Prowadzenie świetlicy terapeutycznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie”. Projekt został zrealizowany częściowo, w ramach programu PFRON „Rehabilitacja 25+” absolwenci OREW mieli możliwość podtrzymania oraz rozwoju nabytych podczas pobytu w Jednostce umiejętności.

ROZDZIAŁ I

SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM

1. Ogólna charakterystyka powiatu mikołowskiego

Powiat mikołowski usytuowany jest w centralnej części województwa śląskiego. Powstał w ramach reformy administracyjnej kraju w roku 1999. Geograficznie powiat mikołowski położony jest w południowo-zachodniej Polsce na granicy Wyżyny Śląsko - Krakowskiej i Kotliny Oświęcimskiej. Administracyjnie położony w południowo - zachodniej części województwa śląskiego i Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Powiat sąsiaduje z miastami na prawach powiatu: Katowice, Ruda Śląska, Tychy, Żory oraz powiatami ziemskimi: gliwicki, pszczyński i rybnicki.

W skład powiat mikołowskiego wchodzi pięć gmin, w tym trzy miejskie: Mikołów, Orzesze, Łaziska Górne, oraz dwie wiejskie: Ornontowice i Wiry. W województwie śląskim, zajmującym powierzchnię 12 333 km², powiat mikołowski zajmuje obszar 233,1 km². Powiat mikołowski liczy 98.990 tys. mieszkańców, 50.871 tys. osób stanowią kobiety, natomiast 48.119 tys. to mężczyźni (stan na 2019 r. – dane GUS).

Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnością powiatu mikołowskiego został stworzony w celu zapewnienia możliwości sprawniejszego funkcjonowania tych osób w społeczeństwie. Biorąc pod uwagę wskaźnik częstości orzeczonej niepełnosprawności wśród osób wg GUS, który wynosi 5,95%, problem ten dotyczy 5 889 mieszkańców naszego powiatu, a pośrednio dodatkowo kilku tysięcy członków ich rodzin.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał 1402 orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (stan na 2019 r.) Tabela nr 1 obrazuje liczbę wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, stopni niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia dla osób powyżej 16 roku życia (dane I/2016 – IV/2020 Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności).

Tabela 1

Lp.	Symbole	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				WIEK				PLEĆ		WYKSZTAŁCENIE					ZATRUDNIENIE	
		Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Razem	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M	mniej niż podst.	podst. gimn.	zasadn.	średni	wyższe	pracujący	niepracujący
1	01-U	47	40	8	95	66	24	4	1	45	50	36	50	8	1	0	3	92
2	02-P	132	138	69	339	44	63	106	126	193	146	33	75	102	98	31	56	283
3	03-L	52	26	42	120	30	7	39	44	51	69	15	26	34	35	10	29	91
4	04-O	33	32	14	79	10	11	23	35	40	39	5	15	21	30	8	19	60
5	05-R	278	600	246	1124	35	74	414	601	672	452	73	155	433	338	125	267	857
6	06-E	2	18	25	45	14	10	19	2	25	20	1	17	14	12	1	12	33
7	07-S	209	280	39	528	15	23	130	360	247	281	37	90	198	160	43	79	449
8	08-T	94	54	6	154	4	9	53	88	70	84	10	16	70	46	12	26	128
9	09-M	124	63	2	189	8	3	49	129	94	95	14	21	67	72	15	27	162
10	10-N	317	229	57	603	79	67	153	304	316	287	64	124	207	164	44	94	509
11	11-I	163	185	26	374	43	37	128	166	268	106	24	65	92	143	50	81	293
12	12-C	6	7	14	27	26	1	0	0	3	24	4	19	2	1	1	0	27
RAZEM		1457	1672	548	3677	374	329	1118	1856	2024	1653	316	673	1248	1100	340	693	2984

Symbole przyczyn niepełnosprawności:

01-U – upośledzenie umysłowe,

02-P – choroby psychiczne,

03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,

04-O – choroby narządu wzroku,

05-R – upośledzenie narządu ruchu,

06-E – epilepsja,

07-S – choroby układu oddechowego i krążenia,

08-T – choroby układu pokarmowego,

09-M – choroby układu moczowo – płciowego,

10-N – choroby neurologiczne,

11-I – inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne itp.

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe

Tabela nr 2 przedstawia z kolei orzecznictwo dzieci w okresie I/2016 do IV/2020 z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności wieku oraz płci.

Tabela 2

Lp.	Symbole	Razem	WIEK			K	M
			do 3 lat	4-7	8-16		
1	01-U	42	1	7	34	15	27
2	02-P	43	1	5	37	10	33
3	03-L	144	33	51	60	60	84
4	04-O	17	3	3	11	5	12
5	05-R	46	5	15	26	19	27
6	06-E	31	6	13	12	14	17
7	07-S	42	24	10	8	20	22
8	08-T	9	6	1	2	2	7
9	09-M	16	3	3	10	4	12
10	10-N	156	51	52	53	61	95
11	11-I	79	16	24	39	42	37
12	12-C	138	10	42	86	28	110
RAZEM		763	157	226	378	280	483

2. Dotychczasowe działania samorządu na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Powiat mikołowski realizuje ustawowe zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością. Zadania te są w głównej mierze realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dziale d/s Osób z Niepełnosprawnościami. Pomoc świadczona przez powiat realizowana jest w różnych formach, w szczególności poprzez:

- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocniczych,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- wydatki na instrumenty oraz usługi rynku pracy finansowanie w zakresie osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy, niepozostające w zatrudnieniu,
- dokonywanie zwrotów kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- przyznawanie osobom niepełnosprawnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Od roku 2012 realizowany jest pilotażowy program „Aktywny Samorząd”, który realizowany był w następujących obszarach:

- 1) Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową w tym:
  - obszar A- likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu ruchu,
- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
- Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu.
- Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym:
  - Zadanie 1 - pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu elektronicznego wraz z oprogramowaniem, dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,
  - Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
  - Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego wraz z oprogramowaniem, dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku,
  - Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego wraz z oprogramowaniem, dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,
  - Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu.
- obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
  - Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

- Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadania 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne tj. protezy o co najmniej na III poziomie jakości,
- Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.
- obszar D– pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki nad osobą zależną (dofinansowanie do pobytu dzieci w żłobku lub przedszkolu).

2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Od 2016 roku powiat realizuje program „Wyrównywanie Różnic Między Regionami III”, którego celem strategicznym jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.

Celami operacyjnymi programu są:

- przystosowanie części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych zarządzanych przez gminy, towarzystwa budownictwa społecznego, wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe zapewniające dostępność do lokali mieszkalnych osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących te budynki,
- zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami urzędów, placówek edukacyjnych oraz środowiskowych domów samopomocy,
- zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami w nowotworzonych spółdzielniach socjalnych osób prawnych,

- zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia dla projektów gmin i powiatów oraz organizacji pozarządowych dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób z niepełnosprawnościami,
- zmniejszenie barier transportowych, które napotykają osoby z niepełnosprawnością ruchową,
- zwiększenie dostępności warsztatów terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnościami na terenach powiatów pozbawionych tych placówek oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury warsztatów terapii zajęciowej na terenach powiatów, gdzie te placówki funkcjonują,
- zwiększenie aktywności samorządów powiatowych w działaniach dotyczących aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Poniższa tabela przedstawia uzyskane w ramach programu wsparcie przez stowarzyszenia działające na terenie powiatu mikołowskiego.

Tabela 3

<i>Rok</i>	<i>Nazwa projektu</i>	<i>Beneficjent</i>	<i>Wysokość środków na realizację projektu</i>
2016	DPS-owski BUS – zakup pojazdu 9-osobowego do przewozu osób niepełnosprawnych	Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie Boże” 43-190 Mikołów, ul. Gliwicka 366	79.065,49 zł
2017	„WTZ-cik” – zakup pojazdu przystosowanego do przewozu uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej na zajęcia w ramach WTZ	Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie Boże” 43-190 Mikołów, ul. Gliwicka 366	79.905,72 zł
2018	-	-	-
2019	„Auto-Busik” – likwidacja bariery transportowej dla DPS i DPS A	Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie Boże” 43-190 Mikołów, ul. Gliwicka 366	154.918,50 zł
2020	„Zdążyć na czas” – zakup autobusu i busa dla uczestników WTZ	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Mikołowie, 43-190 Mikołów, Pl. Salwatorianów 4	257.895,00 zł

Powiat Mikołowski od 2018 r. realizuje również program „Zajęcia klubowe w WTZ” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jest to program wsparcia osób z niepełnosprawnościami poprzez prowadzenie przez WTZ zajęć klubowych, jako zorganizowanej formy rehabilitacji. W ramach programu WTZ zainteresowany prowadzeniem zajęć klubowych może ubiegać się o ich dofinansowanie. Program „Zajęcia klubowe w WTZ” jest rozwiązaniem, które sprzyja aktywnemu wspomaganie uczestników warsztatów, którzy weszli na rynek pracy oraz osób z niepełnosprawnościami przed rozpoczęciem procesu rehabilitacji w warsztacie terapii zajęciowej. Celem programu jest wsparcie tych osób w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez warsztaty terapii zajęciowej zajęć klubowych, jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

W 2020 r. na terenie powiatu mikołowskiego realizowano nowe zadanie ze środków PFRON tj. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”. Celem programu było zapewnienie pomocy osobom z niepełnosprawnościami poszkodowanymi na skutek działania żywiołu lub wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Pomoc finansowa dla osób z niepełnosprawnościami, które na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi utraciły możliwość korzystania z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej udzielana była ze środków PFRON w ramach Modułu III – w formie dofinansowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych.

Powiat mikołowski realizując zadania na rzecz osób z niepełnosprawnością korzysta z różnych źródeł finansowania zarówno środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jak i środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych czy też środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Jednym z takich programów jest Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej. Celem programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu

niepełnosprawności. Osoby te miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program miał na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych. Program realizowany jest od 2019 r. Źródłem finansowania są środki Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

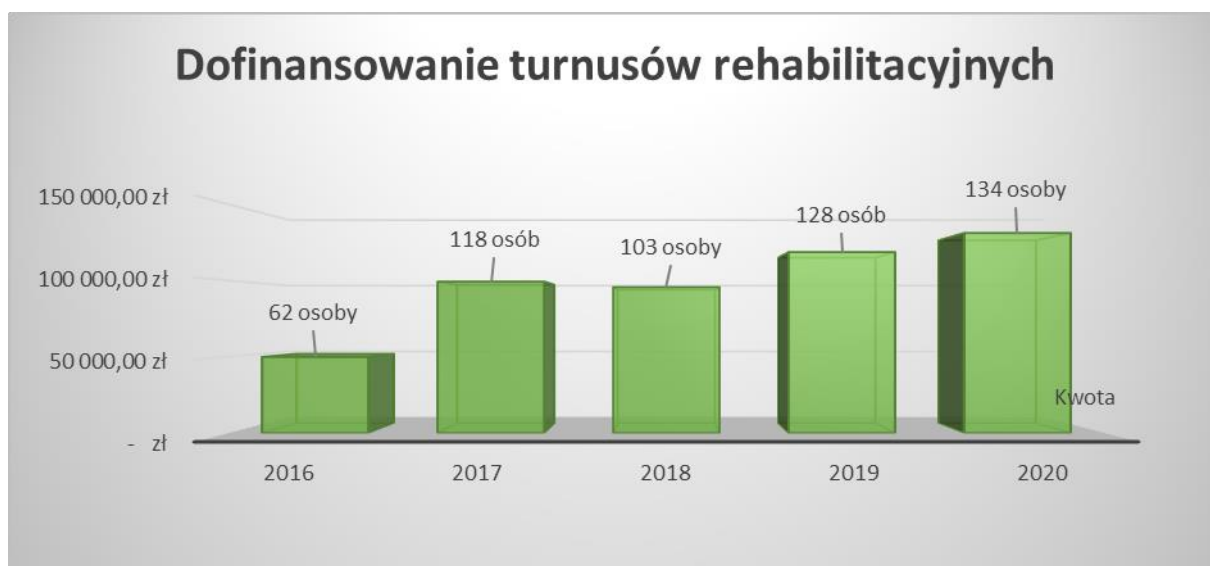
Ponadto nieprzerwalnie od 2008 r. realizowane są ze środków unijnych projekty, których celem jest aktywizacja społeczno – zawodowa osób i grup wykluczonych społecznie w szczególności osób z niepełnosprawnością. Dzięki uczestnictwie w projektach finansowanych z funduszy unijnych 17 uczestników posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności podjęło zatrudnienie.

Ponieważ zadania z art. 35a Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych należą do zadań, które cieszą się największym powodzeniem wśród mieszkańców powiatu mikołowskiego istotnym jest przybliżenie tematyki. I tak:

Turnusy rehabilitacyjne

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w zajęciach przewidzianych programem turnusu. Z roku na rok liczba osób chętnych do wzięcia udziału w turnusie rośnie, jednakże wysokość środków otrzymywanych przez powiat z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ogranicza możliwość przyznania dofinansowania. Poniższy wykres ilustruje realizację zadania na przestrzeni 5 lat.

Wykres 1

Źródło: opracowanie własne

Pomoc w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

Szczególne znaczenie dla osób z niepełnosprawnościami ma możliwość ubiegania się o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Są to urządzenia niezwykle przydatne, często umożliwiające lub ułatwiające funkcjonowanie w społeczeństwie. Środki pomocnicze to takie środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź wręcz umożliwiają, funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością w środowisku społecznym (są nimi np.: pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki, itp.). Przedmioty ortopedyczne to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie z niepełnosprawnością w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego (są nimi np.: protezy, kule, wózek inwalidzki i inne). Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przysługują bezpłatnie lub częściowo odpłatnie (w zależności od rodzaju przedmiotu). Z kolei do sprzętu rehabilitacyjnego zaliczamy sprzęt zalecony przez lekarza niezbędny do rehabilitacji w warunkach domowych, który nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Są to między innymi: rowery rehabilitacyjne stacjonarne, orbitreki, materace rehabilitacyjne do ćwiczeń, piłki i wałki rehabilitacyjne, bloczki, drabinki itp. Dofinansowanie realizowane jest na

podstawie umowy. Umowa ta określa m.in. terminy realizacji przedsięwzięcia, kwotę dofinansowania, kwotę udziału własnego, a także inne warunki niezbędne do prawidłowej realizacji zadania.

Najczęściej koszty zakupu przekraczają możliwości finansowe tych osób, które i tak zazwyczaj dysponują skromnym budżetem.

Wvkres 2

Źródło: opracowanie własne

Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

Kolejnym zadaniem realizowanym przez powiat jest udzielanie dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

Barierę architektoniczną to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu, samodzielne funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością.

O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnością niezależnie od osiąganego dochodu, które ponadto spełniają następujące warunki:

- mają trudności w poruszaniu się,
- są właścicielami nieruchomości, użytkownikami wieczystymi lub posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego w którym ma nastąpić likwidacja barier,
- posiadają środki finansowe na pokrycie udziału własnego.

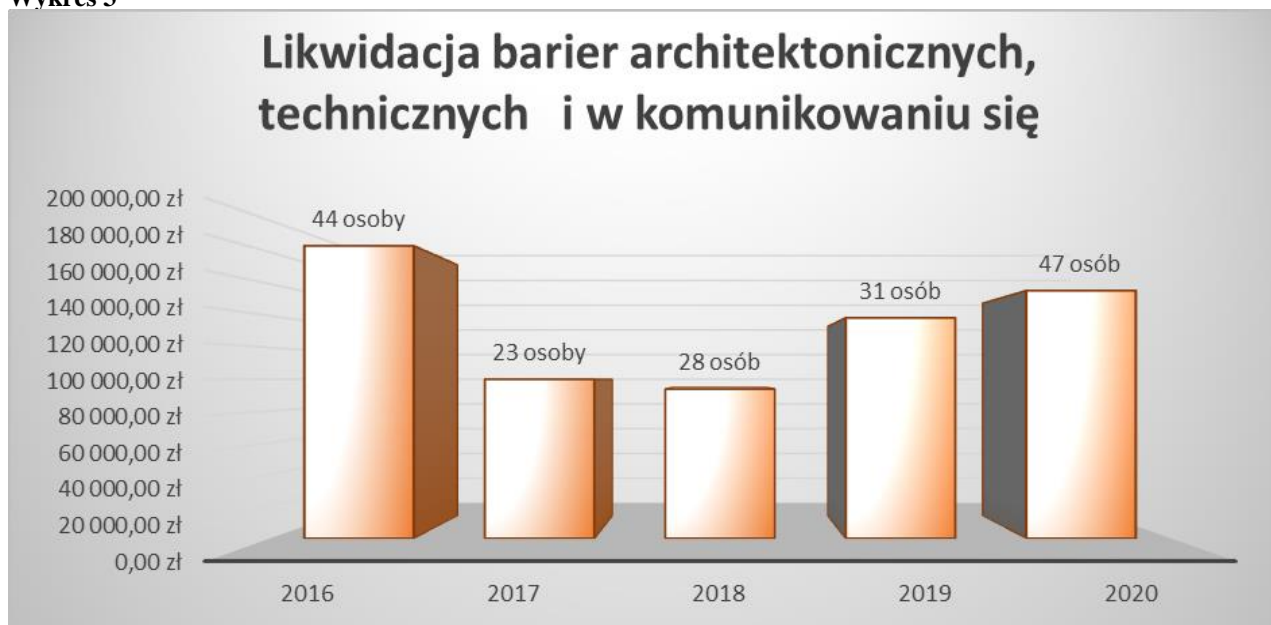
Dofinansowanie można uzyskać na zakupy i montaż urządzeń, prace remontowe, budowlane mające na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonanie podstawowych codziennych czynności.

Bariery techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby z niepełnosprawnością w społeczeństwie oraz umożliwić lub ułatwić wykonywanie podstawowych, codziennych czynności.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie z niepełnosprawnością swobodne porozumiewanie się i /lub przekazywanie informacji. Program skierowany jest do beneficjentów, którym dofinansowanie umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi kontakt z otoczeniem. Dofinansowanie likwidacji barier technicznych oraz w komunikowaniu się nie przysługuje osobom, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku uzyskały na ten cel dofinansowanie ze środków PFRON.

Poniższy wykres przedstawia realizację zadania na przestrzeni 5 lat.

Wykres 3

Źródło: opracowanie własne

Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób z niepełnosprawnością

Organizacje, stowarzyszenia, podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnością mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON kosztów organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Działające na terenie powiatu mikołowskiego organizacje i stowarzyszenia takie jak Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie „Wystarczy Być”, Stowarzyszenie „Białe Misie”, czy też Polski Związek Niewidomych Koło w Mikołowie rokrocznie ubiegają się o dofinansowanie do organizacji imprez sportowo – kulturalnych dla swoich członków.

Poniższy wykres obrazuje wysokość środków przeznaczanych na ten cel.

Wykres 4

Źródło: opracowanie własne

Stałym zadaniem PCPR w pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością zamieszkujących powiat mikołowski jest rehabilitacja społeczna polegająca na dofinansowaniu działalności 2 warsztatów terapii zajęciowej, w których rehabilitację ma zapewnioną obecnie 100 uczestników.

Rehabilitacja powinna mieć charakter kompleksowy. Dlatego też oprócz wspierania aktywizacji społecznej istotnym elementem tego procesu jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację zawodową. Na przestrzeni ostatnich 5 lat dzięki wsparciu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych możliwe było wsparcie pracodawców zamierzających zatrudnić osoby z niepełnosprawnością poprzez wyposażenie stanowisk pracy zgodnie z potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności tych osób.

Poniższa tabela przedstawia ilość osób zatrudnionych na stanowiskach pracy dla osób z niepełnosprawnością.

Wyposażenie stanowisk pracy zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych

Tabela 4

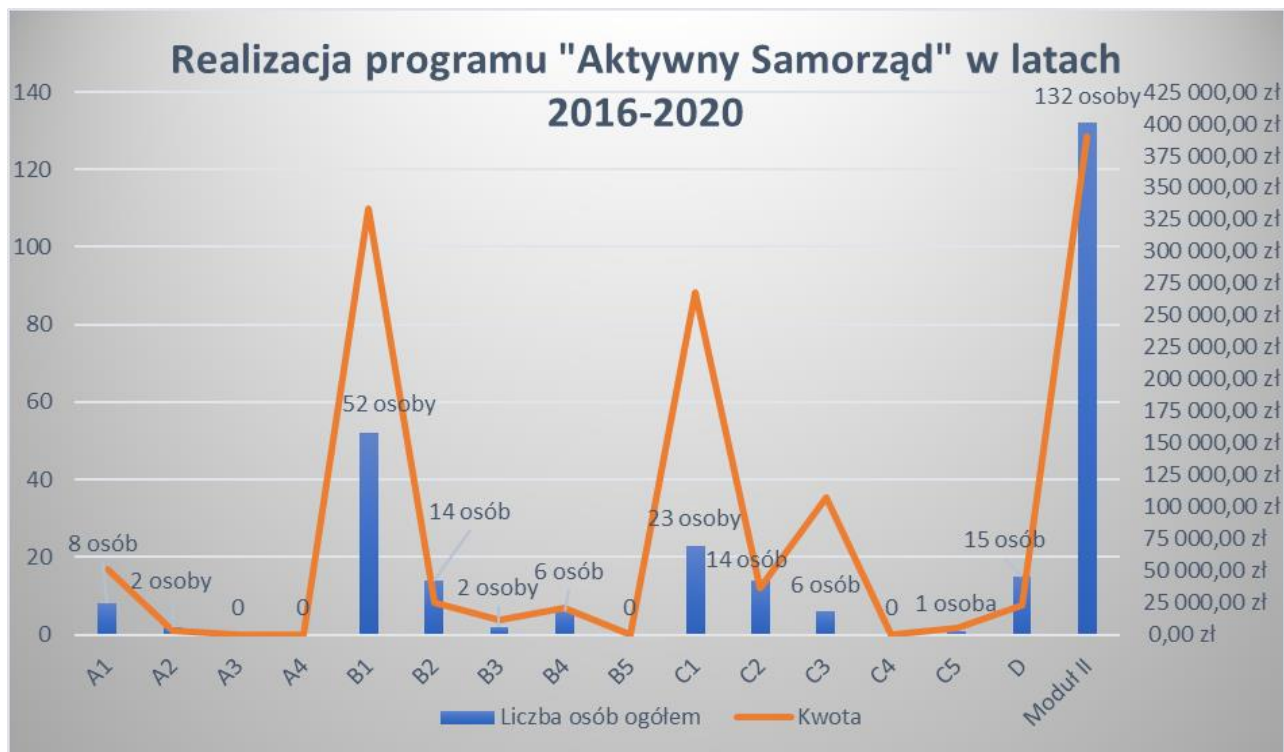
ROK	LICZBA OSÓB ZATRUDNIONYCH NA STANOWISKACH PRACY WYPOSAŻONYCH DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	KWOTA UDZIELONEGO DIFINANSOWANIA
2016	0	0,00 zł
2017	1	12 000,00 zł
2018	1	13 500,00 zł
2019	0	0,00 zł
2020	0	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Głównym miejscem pracy osób z niepełnosprawnością są zazwyczaj zakłady pracy chronionej, czy też pracodawcy na otwartym rynku pracy. Zdecydowanie rzadziej osoby te decydują się na zakładanie i prowadzenie własnego przedsiębiorstwa. Na przestrzeni ostatnich 5 lat na taki krok zdecydowała się tylko jedna osoba. Osoby z niepełnosprawnością zaliczane są do grup defaworyzowanych na rynku pracy i wymagających szczególnego traktowania w polityce ekonomicznej państwa. Stosowane powszechnie instrumenty wspierające ich aktywność ekonomiczną nie przynoszą oczekiwanych skutków. Od wielu lat nie widać istotnego postępu w poziomie aktywności niepełnosprawnych na rynku pracy. Pomimo realizowanych programów mających zachęcić te osoby do powrotu na rynek pracy, ich aktywność ekonomiczna jest dwu-, a niekiedy i trzykrotnie mniejsza niż osób bez niepełnosprawności.

Do stałych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością realizowanych przez powiat mikołowski dołączył realizowany od 2012 r. pilotażowy program „Aktywny Samorząd”. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Poniższy wykres przedstawiają udział w programie na przestrzeni 5 lat.

Wykres 5

Źródło: opracowanie własne

Oprócz działań pomocowych o charakterze finansowym powiat mikołowski podejmował również pomoc psychologiczną. W tym zakresie prowadzono szkolenia dla rodziców zastępczych, którzy tworzą środowisko zastępcze dla dzieci z niepełnosprawnościami polegających na kształtowaniu umiejętności wychowawczych sprzyjających pogłębianiu więzi z wychowankiem.

Obecnie na terenie powiatu mikołowskiego funkcjonują trzy domy pomocy społecznej: 2 w Mikołowie – Borowej Wsi oraz 1 w Orzeszu, a także Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób psychicznie chorych i z niepełnosprawnością umysłową w Łaziskach Górnych.

ROZDZIAŁ II

ANALIZA SWOT

Podstawą do opracowania powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością było dokonanie analizy mocnych i słabych stron występowania problemów tych osób, określając stan dotychczasowy w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym oraz dotychczasowe sposoby rozwiązywania problemów. Zestawienie mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń prezentuje Tabela nr 5.

Tabela 5

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnością ze środków PFRON oraz budżetów samorządów ✓ Realizacja programów celowych PFRON ✓ Funkcjonowanie jednostek takich jak: WTZ, ŚDS, OREW, DPS-y ✓ Likwidowanie barier funkcjonalnych w obiektach szkolnych, urzędach, na chodnikach ✓ Wysoko wykwalifikowana kadra pomocy społecznej i urzędów działających na rzecz osób z niepełnosprawnością ✓ Współpraca instytucji samorządowych z pozarządowymi w zakresie wsparcia inicjatyw na rzecz osób z niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności wynikająca z niespójnego systemu orzekania ✓ Niedoskonałe rozwiązania dotyczące rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością ✓ Ograniczona dostępność do wczesnej interwencji gwarantującej kompleksową diagnozę dziecka z niepełnosprawnością i zagrożonego niepełnosprawnością ✓ Istniejące bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, edukacyjne ✓ Niewystarczające środki finansowe w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością ✓ Niska aktywność osób bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności na rynku pracy ✓ Słaba rotacja w WTZ
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pozytywna zmiana w społecznym postrzeganiu osób z niepełnosprawnościami ✓ Zrozumienie i akceptacja potrzeb osób z niepełnosprawnościami ✓ Nowe rozwiązania ekonomii społecznej przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. ✓ Poprawa jakości życia osób 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Starzejące się społeczeństwo ✓ Słabe zrozumienie specyfiki potrzeb osób z niepełnosprawnością w aspekcie edukacji, rehabilitacji społecznej i zawodowej ✓ Roszczeniowe nastawienie świadczeniobiorców pomocy społecznej ✓ Niespójność przepisów prawa

<p>z niepełnosprawnością</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej ✓ Możliwość rozwoju grup samopomocowych ✓ Obowiązek używania języka migowego jako języka urzędowego ✓ Wzrastająca społeczna akceptacja osób z niepełnosprawnością w środowisku lokalnym ✓ Stopniowa likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami oraz w budynkach użyteczności publicznej 	<p>dot. osób z niepełnosprawnością</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Niski poziom wykształcenia osób z niepełnosprawnością ✓ Wzrost liczby osób z niepełnosprawnością ✓ Marginalizacja problemów osób z niepełnosprawnością intelektualną i z zaburzeniami psychicznymi ✓ Zbyt rzadkie upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw ✓ Wypalenie zawodowe osób udzielających wsparcia
---	---

ROZDZIAŁ III

CELE POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel główny:

Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością warunków pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym

Cele szczegółowe:

- tworzenie warunków aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością i ich rodzin jako podstawy integracji społecznej,
- rozwijanie form rehabilitacji zawodowej,
- usprawnienie systemu informacji z zakresu niepełnosprawności oraz zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnością do informacji,
- przeciwdziałanie dyskryminacji i realizacja praw osób z niepełnosprawnością,
- tworzenie warunków do poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu.

ROZDZIAŁ IV

PLANOWANE DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W LATACH 2021-2030

Projekt nr 1 **„Mieszkania treningowe dla osób z niepełnosprawnością”**

Adresaci projektu:

1. Osoby z niepełnosprawnością opuszczające całodzienne placówki opiekuńcze, które nie mają możliwości powrotu do rodzinnego domu, a są na tyle samodzielne, że mogłyby prowadzić odrębne gospodarstwo domowe,
2. Osoby młode, które ze względu na wiek i niepełnosprawność nie wymagają pełnego zakresu usług świadczonych przez stacjonarne placówki pomocy instytucjonalnej, natomiast zakres usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania jest niewystarczający lub niemożliwy do realizacji.

Cel projektu:

Utworzenie na terenie powiatu mikołowskiego mieszkań chronionych wraz z niezbędnymi usługami dla osób z niepełnosprawnością.

Uzasadnienie projektu:

Uzyskanie pełnej samodzielności jest niezmiernie ważnym etapem w życiu każdego człowieka. Osoby z niepełnosprawnością chcą decydować o swoim życiu i dokonywać takich samych wyborów każdego dnia jak osoby pełnosprawne. Dlatego też potrzebują wsparcia, nie wyręczenia. Pomoc polegająca na wspieraniu osoby z niepełnosprawnością umożliwia coraz lepsze radzenie sobie z chorobą i codziennymi czynnościami.

Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W mieszkaniach chronionych treningowych zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie

samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

Celem projektu jest stworzenie przestrzeni życiowej przyjaznej aktywizacji osób z niepełnosprawnością. Dzięki realizacji projektu osoby te będą miały zapewnione bezpieczeństwo oraz szansę na samorealizację.

Idea mieszkań chronionych zrodziła się na bazie rozeznanych licznych problemów mieszkaniowych oraz urbanistycznych na jakie napotykają osoby z niepełnosprawnością. Mieszkania chronione są doskonałą formą treningu samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego. Poprzez pobyt osoba będzie mogła nabyć umiejętność gospodarowania budżetem domowym, odpowiedzialności za siebie i swoje leczenie, dbania o czystość przyrządzania posiłków, a także nabycia umiejętności dbania o drugiego człowieka i budowania prawidłowych relacji międzyludzkich.

Mieszkania chronione będą w pełni przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Będą one zamieszkałe przez te osoby wraz z rodzinami lub opiekunami.

Zadania do realizacji:

- pozyskanie mieszkań z zasobów mieszkaniowych gmin z terenu powiatu mikołowskiego,
- wyposażenie i przystosowanie mieszkań zgodnie z potrzebami osób z niepełnosprawnością,
- określenie zasad przyznawania mieszkań chronionych (czas pobytu, odpłatność, kryteria kwalifikacji osób z niepełnosprawnością do mieszkań itp.),
- zatrudnienie osoby (opiekuna), która sprawowałaby opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami, udzielała wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności, czuwała nad utrzymaniem porządku oraz realizacją obowiązków związanych z zamieszkaniem,
- opracowanie indywidualnych programów pracy dla osób z niepełnosprawnością zawierających wskazania, które dziedziny życia należy usprawniać,

- stworzenie atmosfery bezpieczeństwa i pewności,
- obserwacja relacji mieszkańców z sąsiadami oraz poziomu integracji ze środowiskiem,
- stworzenie mieszkańcom możliwości samodzielnego funkcjonowania w środowisku,
- dofinansowanie do bieżących wydatków takich jak czynsz, media, w przypadku trudnej sytuacji finansowej mieszkańców,
- stopniowy rozwój mieszkań chronionych w kolejnych latach w granicach możliwości finansowych i lokalowych,
- kontrola stanu eksploatacji mieszkań,
- utrzymywanie stałych kontaktów z rodzinami osób przebywających w mieszkaniu chronionym,
- podtrzymywanie umiejętności manualno – fizycznych i intelektualno – psychicznych dotyczących orientacji, zainteresowań, nawiązywania kontaktów.

Oczekiwane efekty:

Usamodzielnienie adresatów pomocy – powrót do środowiska

Realizatorzy programu:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorząd Powiatowy, Urzędy Miejskie, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe

Przewidywane koszty:

Ok. 260 000,00 zł wyposażenie i przystosowanie 2 mieszkań dla 4 osób

Źródło finansowania:

Budżety samorządów gminnych i powiatowych, środki pozabudżetowe, środki z funduszy unijnych, sponsorzy

Termin rozpoczęcia:

Od 2022 r.

Projekt nr 2

„Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością form wsparcia, które umożliwiają pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i edukacji”

Adresaci projektu:

Mieszkańcy z niepełnosprawnościami powiatu mikołowskiego

Cel projektu:

Umożliwianie samodzielnego, swobodnego funkcjonowania osobom z niepełnosprawnością w życiu społecznym. Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez ogólną poprawę kondycji psychofizycznej, rozwijanie umiejętności społecznych, nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych przez osoby z niepełnosprawnością, usunięcie lub zmniejszenie uciążliwości różnego rodzaju barier.

Uzasadnienie projektu:

Jakość życia osób z niepełnosprawnościami uwarunkowana jest wieloma barierami oraz czynnikami psychospołecznymi. Bariery społeczne zazwyczaj w dużym stopniu utrudniają osobom z niepełnosprawnością normalne, aktywne funkcjonowanie w społeczeństwie. Niejednokrotnie osoby z niepełnosprawnością swoją wiedzę na temat możliwości uzyskania wsparcia czerpią od znajomych czy rodziny. Dlatego też rozpowszechnienie informacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wśród osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu mikołowskiego przyczyni się do poprawy jakości ich życia i integracji społecznej oraz może mieć wpływ na kształtowanie wobec nich postaw w środowisku lokalnym.

Ponadto stała współpraca z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie powiatu wpłynie na zwiększenie zainteresowania podmiotów możliwością uzyskania dofinansowania do organizowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Aktywne i twórcze życie jest podstawowym wyznacznikiem poczucia godności oraz jakości życia osób chorych bądź niepełnosprawnych. Ważnym aspektem jest również rozpowszechnienie wiedzy o innych niż osobisty możliwościach kontaktu z urzędami i jednostkami. W ostatnich latach można zauważyć znaczący rozwój usług cyfrowych w Polsce. Powstanie e-usług jest znacznym ułatwieniem również dla środowiska osób z niepełnosprawnością, gdyż do tej pory załatwienie wszelkich spraw związane było z koniecznością wyjścia z domu, co niejednokrotnie było utrudnieniem (konieczność pomocy osób trzecich, odległość jednostki/urzędu od miejsca zamieszkania, godziny urzędowania itp.). Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom powiat mikołowski przystąpił do realizowanego przez Państwowy Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych projektu „System obsługi wsparcia finansowanego ze środków PFRON” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, Oś priorytetowa II: „E-administracja i otwarty urząd”, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”. System Obsługi Wsparcia (SOW) to nowoczesna platforma, dzięki której osoby z niepełnosprawnościami oraz podmioty działające na ich rzecz mogą aplikować o pomoc finansową ze środków PFRON w sposób elektroniczny, bez konieczności wizyty w urzędach.

Zadania do realizacji:

- wspieranie aktywnego trybu życia osób z niepełnosprawnościami poprzez realizację programów i zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w oparciu o środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie turnusów rehabilitacyjnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- wspieranie organizacji spotkań i imprez o charakterze integracyjnych, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym, poprzez dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami,
- realizacja programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mających na celu wyrównywanie szans i poszanowanie praw

osób z niepełnosprawnościami, a także usuwanie barier w życiu codziennym, nauce, pracy i pełnieniu ról społecznych,

- zwiększenie osobom z niepełnosprawnością sprawnego dostępu do szybkiej komunikacji w celu uzyskania dofinansowania,
- wdrożenie, realizacja i rozpowszechnienie Systemu Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON, który umożliwia osobom z niepełnosprawnością aplikację o środki PFRON bez konieczności wychodzenia z domu,
- rozpowszechnienie usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, w związku ze zwiększeniem szans tych osób na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia poprzez:
  - możliwość skorzystania przez osoby z niepełnosprawnością z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym,
  - ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby z niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia,
  - przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami, umożliwienie im uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy też sportowych,
- sukcesywne powtarzanie akcji informacyjnych w mediach, wśród organizacji pozarządowych, w środowiskach przez pracowników socjalnych, na temat warunków i możliwości uzyskania dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach powyższych zadań lub aktualnie realizowanych programów. Pomoc osobom z niepełnosprawnością przy sporządzaniu wniosków i zgromadzeniu odpowiedniej dokumentacji.

Oczekiwane efekty:

- wzrost liczby osób, którym przyznano dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- liczba osób z niepełnosprawnością, które po raz pierwszy skorzystały z dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- wzrost liczby mieszkańców powiatu mikołowskiego, którzy uzyskali pomoc w ramach realizowanych programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- wzrost uczestników z niepełnosprawnościami biorącymi udział w imprezach sportowych, kulturalnych, turystycznych bądź rekreacyjnych dofinansowanych ze środków PFRON do organizacji sportu, kultury i turystyki oraz rekreacji,
- wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami, którym zlikwidowano bariery architektoniczne w miejscu ich zamieszkania w ramach środków PFRON,
- wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON w ramach barier w komunikowaniu się,
- wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON w ramach likwidacji barier technicznych,
- wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny,
- wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały z dofinansowania ze środków PFRON do turnusów rehabilitacyjnych
- wzrost liczby złożonych wniosków w systemie SOW,
- umożliwienie zaangażowania osób z niepełnosprawnościami w wydarzenia społeczne, kulturalne, rozrywkowe lub sportowe.

Realizatorzy projektu:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Źródła finansowania:

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Termin rozpoczęcia:

Od 2021 r.

Charakter zadania:

Ciągły

Projekt nr 3

„Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością ”

Adresaci projektu:

1. Pełnoletnie osoby w wieku aktywności zawodowej, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, poszukujące pracy i zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy.
2. Zakłady pracy zainteresowane zatrudnieniem osób z różnego rodzaju niepełnosprawnością.

Cel projektu:

Wzmacnianie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.

Uzasadnienie projektu:

Bezczynność zawodowa wpływa negatywnie na stan zdrowia osób z niepełnosprawnościami, sprzyjając powstawaniu nowych schorzeń i nasilaniu się istniejącej niepełnosprawności. Dlatego też rehabilitacja zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji kompleksowej i polega na ułatwieniu osobie z niepełnosprawnością udziału w życiu zawodowym poprzez uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia, a w konsekwencji uzyskanie awansu zawodowego. Rehabilitacja zawodowa osoby z niepełnosprawnością jest procesem ciągłym, mającym na celu poprawę i regenerację jej możliwości zgodnie z założeniem, że nie ma trwałych barier i stałych zdolności.

Aktywność zawodowa ma istotne znaczenie dla osoby z niepełnosprawnością, gdyż nie tylko przyczynia się do zwiększenia stopnia niezależności finansowej poprzez otrzymywanie własnych dochodów, ale również niezależności osobistej. Oba te atrybuty zapewniają osobie z niepełnosprawnością awans społeczny i zawodowy.

Dane statystyczne wskazują, że osoby z niepełnosprawnością częściej stają się bezrobotne i pozostają dłużej w stanie bezrobocia niż pozostała część pracującej populacji. Bezrobocie wcale nie oznacza braku zdolności i kompetencji. Pracodawcy zwykle bardziej zwracają uwagę na niepełnosprawność niż na faktyczne zdolności

danej osoby, co w efekcie prowadzi do niedoceniań przydatności posiadanych umiejętności i wiedzy takiej osoby dla firmy. Wśród głównych czynników wpływających na taki stan rzeczy można wyróżnić: nieodpowiednio dostosowane miejsca pracy, mało elastyczną organizację pracy oraz wszechobecną dyskryminację.

Dlatego też niezmiernie ważne jest upowszechnienie zatrudnienia adresatom projektu. Rozpoznanie możliwości zastosowania elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia oraz wspieranie samodzielnej działalności gospodarczej może zmienić tę sytuację.

Zadania do realizacji:

- promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku pracy,
- aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez:
  - podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
  - pośrednictwo pracy,
  - poradnictwo zawodowe,
  - pomoc w aktywnym poszukiwaniu prac,
- wspieranie i promowanie samozatrudnienia osób z niepełnosprawnościami,
- wspieranie tworzenia miejsc pracy przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób z niepełnosprawnościami,
- rozwijanie dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami alternatywnych form pracy (telepraca, praca przez internet, praca w niepełnym wymiarze),
- rozwijanie i promocja form współpracy pomiędzy pracodawcami, ich organizacjami, związkami zawodowymi, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi celem zwiększenia możliwości zatrudniania osób z niepełnosprawnościami,
- stworzenie możliwości osobom z niepełnosprawnościami do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez udział w projektach i programach,
- integracja osób z niepełnosprawnościami z lokalnym środowiskiem pracy,

- zapobieganie i zmniejszenie zjawiska dyskryminacji na rynku pracy z uwagi na ograniczenia zdrowotne i stopień niepełnosprawności,
- udzielanie dotacji osobom z niepełnosprawnością zamierzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- wsparcie w utrzymaniu aktywności zawodowej przez zapewnienie opieki dla osoby z niepełnosprawnością nad osobą zależną.

Oczekiwane efekty:

- wzrost uczestnictwa osób z niepełnosprawnością na rynku pracy, w tym zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy w powiecie mikołowskim,
- przełamanie stereotypów panujących wśród pracodawców,
- ułatwienie zdobycia odpowiedniego zawodu zgodnego z predyspozycjami psychofizycznymi osoby z niepełnosprawnością, oraz stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
- rozszerzenie oferty alternatywnych form pracy.

Realizatorzy programu:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Samorząd Powiatowy

Źródła finansowania:

Środki samorządu powiatowego, środki PFRON, środki Europejskiego Funduszu Społecznego

Termin rozpoczęcia:

Od 2021 r.

Charakter zadania:

Ciągły

Projekt nr 4

„Grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością ”

Adresaci projektu:

Rodziny posiadające dziecko z niepełnosprawnością

Cel projektu:

Stworzenie sieci grup wsparcia dla rodziców posiadających dziecko z niepełnosprawnością

Uzasadnienie projektu:

Potrzeba realizacji projektu wynika z utrzymujących się stereotypów i istniejących przekonań społecznych w sytuacji posiadania dziecka z niepełnosprawnością. Rodziny borykające się z problematyką niepełnosprawności z przyczyn obiektywnych są zmuszone do zaniechania pracy przez jednego z rodziców (z uwagi na konieczność zapewnienia ciągłej opieki nad chorym dzieckiem), co w konsekwencji prowadzi do utraty źródła dochodu, a także jest przyczyną narastających innych dysfunkcji w rodzinie i otoczeniu np. izolowanie się od społeczeństwa, niechęć do wychodzenia na zewnątrz z uwagi na posiadanie „innego” dziecka, konflikty wewnątrz rodziny, przerzucanie odpowiedzialności za istniejący stan rzeczy itp. Drugim aspektem jest zapewnienie równości płci kobiet i mężczyzn poprzez większe zaangażowanie drugiego z rodziców.

Często rodzice posiadają niedostateczną wiedzę na temat możliwości współpracy z różnymi instytucjami. Ponadto nie znają istniejących przepisów i nie posiadają wiedzy o przysługujących ich dzieciom oraz im samym uprawnieniach. Rodzice, opiekunowie osób z niepełnosprawnościami w takim samym stopniu co ich niepełnosprawni podopieczni potrzebują pomocy. Osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny czują się często osamotnione w swoim działaniu.

Grupa wsparcia będzie płaszczyzną do wymiany wzajemnych doświadczeń, uzyskania pomocy ze strony specjalistów. Taka pomoc skłoni osoby zainteresowane do refleksji nad problemem zaakceptowania sytuacji, w której się znalazły.

Zadania do realizacji:

- wyszukanie odpowiedniego miejsca, w którym można by prowadzić grupy wsparcia,
- wyposażenie pomieszczeń,
- rozesłanie ulotek do instytucji zajmujących się realizacją zadań na rzecz osób z niepełnosprawnością,
- udzielenie wsparcia psychologicznego rodzinie osoby z niepełnosprawnością w ramach cotygodniowych spotkań,
- udzielenie pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- organizowanie w miarę możliwości spotkań ze specjalistami,
- organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin (wyjazdy).

Oczekiwane efekty:

- podniesienie wiedzy na temat problemów i zmian wynikających z niepełnej sprawności członków rodziny, podniesienie poziomu świadomości społecznej osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,
- zmniejszenie poczucia bezradności,
- wzrost poczucia własnej wartości,
- zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanym z powstałą niepełnosprawnością,
- stworzenie sieci wsparcia społecznego, która pozwoli uczestnikom na odbudowanie motywacji i wiary w poprawę swojej sytuacji życiowej,
- nabycie praktycznych umiejętności rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych.

Realizatorzy programu:

Samorząd Powiatowy, PCPR, organizacje pozarządowe

Przewidywane koszty:

Koszty wyposażenia i wynajęcia pomieszczeń

Koszty zatrudnienia wykwalifikowanej kadry

Koszt promocji

Źródło finansowania:

Środki samorządu powiatowego, środki pozabudżetowe, dotacje

Termin rozpoczęcia:

Od 2021 r.

Charakter zadania:

Praca ciągła

Projekt nr 5

„Przestrzeń przyjazna osobom z niepełnosprawnością”

Adresaci projektu:

Projekt skierowany jest do dorosłych osób z niepełnosprawnością będącymi mieszkańcami powiatu mikołowskiego, jak i dzieci oraz młodzieży z niepełnosprawnościami

Cel projektu:

- wyrównywanie szans tych osób w zakresie dostępu do edukacji oraz budynków użyteczności publicznej,
- zwiększenie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, sportowym, rekreacji i turystyce,
- działania o charakterze informacyjnym,
- likwidacja barier transportowych.

Uzasadnienie projektu:

Przestrzeń publiczna koncentruje życie lokalnych społeczności. Od tego w jakim jest stanie, zależy jakość życia mieszkańców. Wspólna przestrzeń zwiększa szanse na integrację i rozwój więzi społecznych. Przyjazna przestrzeń publiczna to taka, gdzie chętnie przebywamy, gdzie możemy wypocząć i spotkać się z przyjaciółmi i gdzie czujemy się bezpiecznie. Przyjazna przestrzeń publiczna w ujęciu uniwersalnym, to przestrzeń z której korzystać mogą wszyscy w sposób samodzielny i niezależny. O przyjazności przestrzeni możemy mówić w kontekście bezpośredniego użytkownika, osoby poruszającej się pieszo, często jednak również z pomocą kul czy na wózku inwalidzkim. To właśnie „na tym poziomie zawiązują się bezpośrednie interakcje i przestrzeń publiczna staje się tym, czym powinna być – miejscem integracji lokalnej społeczności. Dla osób z niepełnosprawnością przestrzenią przyjazną jest przede wszystkim przestrzeń pozbawiona barier architektonicznych i gwarantująca bezpieczne poruszanie się. Nowy sposób podejścia do niepełnosprawności uznaje bariery środowiskowe za element bardziej utrudniający

uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym niż ich ograniczenia wynikające z niepełnosprawności. Zwiększenie dostępności środowiska dla tych osób ma ogromne znaczenie w procesie wyrównywania szans społecznych i zawodowych. Osoby z niepełnosprawnością, ze względu na występowanie wielu barier architektonicznych i funkcjonalnych na terenie powiatu mikołowskiego mają ograniczony dostęp do budynków użyteczności publicznej. Poprzez realizację projektu będą mogły swobodnie poruszać się po okolicy.

Obecnie załatwienie prostej sprawy w urzędzie wymaga nie lada wysiłku, dlatego też takie osoby są zmuszone prosić członków rodziny, przyjaciół lub sąsiadów o pomoc. Nie zawsze takie rozwiązanie jest możliwe, a przede wszystkim ogranicza osobę z niepełnosprawnością, powodując, że jest ona uzależniona od dobrej woli innych osób. Wprowadzenie wielu udogodnień ma przyczynić się do aktywniejszego funkcjonowania tych osób w społeczeństwie.

W ramach planowanych działań przez samorząd powiatowy jako priorytetowe zadania przyjmuje się również likwidację barier transportowych. Ze względu na ograniczenia zdrowotne osób oraz brak możliwości zapewnienia dowozu osobom z niepełnosprawnościami przez rodzinę dla wielu mieszkańców powiatu jedyną szansą jest zorganizowany przewóz. Wizyta w przychodni, udział w zajęciach dydaktycznych, rehabilitacyjnych, korzystanie z dóbr kultury, sportu i turystyki dla wielu mieszkańców powiatu staje się dobrem nieosiągalnym z powodu barier transportowych. Dzięki uczestnictwu w programach celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych możliwe będzie także pozyskanie środków na pomoc osobom z niepełnosprawnościami w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, dofinansowanie kosztów uzyskania prawa jazdy.

Zadania do realizacji:

- likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się umożliwiających zwiększenie dostępu do placówek oświatowych,
- zwiększenie liczby grup integracyjnych w przedszkolach oraz klas integracyjnych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych,

- likwidacja barier transportowych utrudniających aktywizację społeczną i zawodową poprzez pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, oraz pomoc w uzyskaniu prawa jazdy,
- przystosowanie przystanków autobusowych poprzez oznaczenie kontrastowym pasem miejsca (ułożonym z płyt o innej fakturze niż reszta chodnika), w którym powinien zatrzymać się przód autobusu, co umożliwi osobom niewidomym wsiadanie przednimi drzwiami. Ponadto należy zastosować podświetlone rozkłady jazdy z powiększonymi znakami oraz mapę trasy i okolicy. Zapewnienie pod wiatą miejsca dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim,
- wdrażanie czytelnego oznakowania (kontrastowe piktogramy, obrazkowe przyciski i udźwiękowienia środków komunikacji publicznej (udźwiękowanie zewnętrzne i wewnętrzne),
- oznakowanie przejść dla pieszych na terenie całego powiatu kostką integracyjną i prowadnicami naprowadzającymi na te przejścia,
- wyposażenie budynków użyteczności publicznej w podjazdy umożliwiające wjazd osobom poruszającym się na wózkach,
- stworzenie „ścieżek orientacji”, które ułatwią przemieszczanie się osobom z obniżoną zdolnością orientacji oraz niewidomym i niedowidzącym. Szczególnie przydatne będą na otwartych przestrzeniach, rynkach, placach, skwerach. „Ścieżki orientacji” muszą różnić się od pozostałej części chodnika fakturą i kolorem. Należy je tak zaprojektować, aby osoby niewidome lub słabowidzące mogły je zauważyć albo wyczuć część graniczną,
- wyposażenie budynków użyteczności publicznej w podjazdy umożliwiające wjazd osobom poruszającym się na wózkach,
- prowadzenie działań zmierzających do zwiększenia ilości miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością,
- dostępność terenów zielonych powiatu - aktywność ruchowa osób z niepełnosprawnością, a także seniorów, może być podtrzymywana przez odpowiednie zagospodarowanie terenów zielonych. Na terenach parków i kompleksów leśnych wytyczenie ścieżek spacerowych w taki sposób, aby każdy mógł dobrać trasę spaceru dostosowaną do jego możliwości fizycznych. Najlepiej,

aby trasy były o różnej długości i trudności w pokonywaniu wzniesień. Podczas projektowania parków i ogrodów należy brać pod uwagę również specyficzne potrzeby osób z demencją i chorobą Alzheimera. Wytyczone trasy powinny łączyć się w pętle i powinny być czytelnie oznaczone, tak aby osoba niepełnosprawna oraz starsza mogła odnaleźć bezpiecznie drogę wyjścia. Trasy spacerowe w zależności od swojej lokalizacji powinny być wyposażone w miejsca odpoczynku,

- dostosowanie placów zabaw do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością,
- wprowadzenie kompleksowej informacji na temat dostępności środków transportu oraz związanej z nimi infrastruktury dla osób z niepełnosprawnością (informacje o dostępności stacji, przystanków, pojazdów oraz budynków)
- zakup nowych lub przystosowanie posiadanych pojazdów przeznaczonych do przewozu osób z niepełnosprawnością.

Oczekiwane efekty:

Lepsze funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami poprzez dostosowanie do ich potrzeb transportu, otoczenia, przedszkoli, szkół, budynków użyteczności publicznej.

Realizatorzy programu:

Samorząd Powiatowy, PCPR, organizacje pozarządowe, gminy

Przewidywane koszty:

Trudne do oszacowania na obecnym etapie konstruowania projektu.

Źródła finansowania:

Środki unijne, PFRON, budżety samorządów, środki pozabudżetowe

Termin rozpoczęcia:

Od 2021 r. – charakter ciągły

Projekt nr 6

„Wdrożenie usług indywidualnego transportu dla osób z niepełnosprawnością o ograniczonej mobilności (door-to-door)”

Adresaci projektu:

Projekt skierowany jest do osób, które mają trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną sprawność (w tym: poruszające się na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, niewidome, słabowidzące i inne).

Cel projektu:

- ułatwienie integracji społeczno-zawodowej osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności poprzez zapewnienie usług indywidualnego transportu door-to-door,
- ułatwienie dostępu do placówek zdrowia, placówek rehabilitacji, czy też ośrodków kulturalnych,
- zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- działania o charakterze informacyjnym.

Uzasadnienie projektu:

Proces rehabilitacji społecznej i zawodowej, ma na celu udzielenie pomocy w przystosowaniu się do wymagań życia społecznego i pracy zawodowej poprzez likwidację m.in. barier transportowych. Należy zatem dążyć do usuwania przeszkód uniemożliwiających osobom z niepełnosprawnościami udział w życiu społecznym i zawodowym. Transport osób z niepełnosprawnościami jest zatem kwestią istotną i ważną dla codziennego funkcjonowania tej grupy mieszkańców i ich uczestnictwa w życiu społecznym. Dowóz osoby z niepełnosprawnością na badania lekarskie, zajęcia na uczelni czy zabiegi rehabilitacyjne to dla wielu rodzin spore wyzwanie logistyczne. Problemy te dotyczą również osób w starszym wieku, które nie zawsze są zmotoryzowane, a dla których ograniczenia napotykanne w środkach komunikacji publicznej stanowią niejednokrotnie istotne utrudnienie. Brak transportu sprawia, że niektórzy seniorzy czy osoby z dysfunkcjami ruchu zamykają się w domach, często popadając w depresję.

Projekt jest odpowiedzią na zapotrzebowanie mieszkańców powiatu mikołowskiego, którzy ze względu na różne ograniczenia i dysfunkcje potrzebują wsparcia w zakresie mobilności w celu dotarcia do instytucji i obiektów związanych z opieką medyczną, rehabilitacją, opieką społeczną, działalnością integracyjną, prozdrowotną, kulturalną czy edukacyjną. Projekt przewiduje pomoc w dotarciu do miejsca docelowego i z powrotem. Odbiorcami usług będą osoby z różnymi niepełnosprawnościami.

Projekt dedykowany jest osobom dorosłym, a zasady korzystania z darmowego transportu odbywać się będą według regulaminu.

Zadania do realizacji:

- samodzielne świadczenie usługi transportowej door-to-door przez JST lub zlecenie realizacji usługi transportowej door-to-door wyspecjalizowanemu podmiotowi zewnętrznemu wybranemu w oparciu o procedury zamówień publicznych lub organizacji pozarządowej w oparciu o procedury z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- zakup lub leasing pojazdu dostosowanego do przewożenia osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności,
- zatrudnienie wykwalifikowanej kadry tj. kierowców, koordynatora usług transportowych itp.,
- opracowanie regulaminu zasad korzystania z transportu door – to – door,
- zakup aplikacji internetowej do zamawiania i monitorowania przejazdów,
- rozpowszechnienie informacji o realizacji projektu.

Oczekiwane efekty:

Zwiększenie mobilności oraz stopnia samodzielności osób z niepełnosprawnościami będącymi mieszkańcami powiatu mikołowskiego.

Realizatorzy programu:

Organizacje pozarządowe, samorząd powiatowy, PCPR, gminy

Przewidywane koszty:

Trudne do oszacowania na obecnym etapie konstruowania projektu.

Źródła finansowania:

Budżety gmin, budżet samorządu powiatowego, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy, inne źródła zewnętrzne

Termin rozpoczęcia:

Od 2022 r.

Projekt nr 7

„Prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia, placówek całodobowych i jednostek systemu oświaty dla osób z niepełnosprawnością”

Adresaci projektu:

Projekt skierowany jest do pełnoletnich i niepełnoletnich osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów.

Cel projektu:

- zabezpieczenie opieki dla osób z niepełnosprawnościami oraz wsparcie członków rodziny w opiece nad dorosłym bądź dzieckiem posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności poprzez możliwość uzyskania pomocy rodzinie, w formie opieki wytchnieniowej,
- wspieranie rodzin w sprawowaniu jej podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- zapewnienie ciągłości działań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej dla pełnoletnich osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu mikołowskiego,
- działania o charakterze informacyjnym.

Uzasadnienie projektu:

Obowiązek sprawowania opieki nad osobami z niepełnosprawnościami spoczywa w całości na rodzinach. Opieka wytchnieniowa to forma wsparcia dla opiekunów osób z niepełnosprawnością. Polega na zapewnieniu opieki osobie ze stwierdzoną formą niepełnosprawności w sytuacji, gdy jej opiekun, z uwagi na jakieś zdarzenie losowe, konieczność wypoczynku czy załatwienia jakichś codziennych spraw, nie może tej opieki sprawować samodzielnie. Dobrym rozwiązaniem byłoby wykorzystanie istniejącej sieci instytucji, do których mogłyby być kierowane osoby wymagające konieczności skorzystania z opieki wytchnieniowej.

Osoby z niepełnosprawnością mają prawo w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, jednak trzeba im zapewnić warunki przestrzegania wobec nich praw człowieka. Obecnie na terenie powiatu mikołowskiego funkcjonują ośrodki skierowane dla osób niesprawnych intelektualnie, jednakże ich ilość jest niewystarczająca. Od momentu powstania Warsztatów Terapii Zajęciowej (ok. 20 lat) nie pojawiły się alternatywne formy rehabilitacji adresowane do osób z niepełnosprawnościami. W związku z czym osoby przebywają długoterminowo w Warsztacie Terapii Zajęciowej mimo, iż osiągnęte przez nich efekty są symboliczne. O ile w przypadku osiągnięcia pozytywnych efektów rehabilitacyjnych przez uczestnika Warsztatu jego ścieżka kariery zawodowej jest obiecująca, tak w przypadku osoby, nie osiągnącej efektów w rehabilitacji jest zupełnie inaczej. Taka osoba skazana jest na długotrwały udział w WTZ, gdyż pozostawienie jej samej sobie spowodowałoby regres nabytych umiejętności.

Dlatego też przystąpiono do realizacji programu „Rehabilitacja 25 plus”. Program pozwala na wypracowanie rozwiązań dotyczących zapewnienia wsparcia w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym aktywności zawodowej. Beneficjenci programu – niezatrudnione dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną, które nie są objęte rehabilitacją społeczną w placówkach dziennej aktywności (np. środowiskowych domach samopomocy czy warsztatach terapii zajęciowej), otrzymają możliwość skorzystania ze wsparcia obejmującego całodzienne usługi opiekuńcze, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej oraz zawodowej.

Zadania do realizacji:

- zwiększenie liczby miejsc w istniejących placówkach opiekuńczo – leczniczych,
- wyszukanie lub budowa budynku będącego własnością powiatu dla kontynuacji projektu „Rehabilitacja 25 plus”,
- zlikwidowanie barier architektonicznych, technicznych w budynku i przystosowanie go zgodnie z potrzebami osób z niepełnosprawnościami,

- utworzenie na terenie Ośrodka pracowni terapii zajęciowej lub kółek zainteresowań oraz opracowanie indywidualnych programów rehabilitacji do zrealizowania w obrębie poszczególnych pracowni,
- zatrudnienie wykwalifikowanej kadry, której zadaniem będzie:
  - podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności nabytych podczas pobytu w WTZ i/lub OREW
  - organizowanie czasu wolnego,
  - kształtowanie umiejętności porozumiewania się z innymi, współpracy w zespole, radzenia sobie ze stresem oraz rozwiązywania konfliktów,
  - odciążenie rodzin i opiekunów,
  - wsparcie psychologiczne,
  - nauka odpowiedzialności za siebie i grupę,
  - pomoc terapeutyczna,
  - usuwanie przeszkód adaptacyjnych,
  - organizowanie wyjazdów lub spotkań integracyjnych.
- rozpowszechnienie informacji o funkcjonowaniu Ośrodka Wsparcia dla Niepełnosprawnych wśród mieszkańców powiatu mikołowskiego oraz możliwości korzystania z opieki wytchnieniowej,
- określenie kryteriów rekrutacji uczestników.

Oczekiwane efekty:

- rozszerzenie usług opiekuńczych odciąży opiekunów osób z niepełnosprawnością. Pozwoli im na zwrócenie uwagi na własne potrzeby związane z leczeniem, rehabilitacją, kontaktami społecznymi,
- powstanie Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Niepełnosprawnych przyczyni się do objęcia osób z niepełnosprawnościami jak największym zasięgiem pomocy. Poprzez kontynuowanie procesu rehabilitacji osoby mają zapewnioną opiekę.
- powstanie wolnych miejsc w WTZ, poprzez przejście niektórych do Ośrodka spowoduje przyjmowanie nowych osób.

Realizatorzy programu:

Organizacje pozarządowe, zakłady opiekuńczo – lecznicze, samorząd powiatowy, PCPR, gminy

Przewidywane koszty:

Trudne do oszacowania na obecnym etapie konstruowania projektu

Źródła finansowania:

Budżety gmin, budżet samorządu powiatowego, środki organizacji pozarządowych, Narodowy Fundusz Zdrowia, sponsorzy

Termin rozpoczęcia:

Od 2021 r. – charakter ciągły

ZAKOŃCZENIE

Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030 stanowi kolejny dokument strategiczny, który wskazuje konkretne działania, mające na celu poprawę jakości życia tych osób z terenu powiatu mikołowskiego. Realizacja programu, w swych założeniach, ma doprowadzić do zwiększenia świadomości osób z niepełnosprawnościami na temat możliwości wykorzystania swojego potencjału w celach społecznych i zawodowych, a pracodawcom ma wskazać korzyści wynikające z zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

W Programie ujęto najważniejsze problemy sygnalizowane przez różne instytucje i organizacje pozarządowe oraz samych zainteresowanych. Cele i zadania ujęte w Programie wpłyną na realną poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu. Realizacja celów działań wynikających z Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021 – 2030 jest zgodna z kierunkami działań samorządu ujętymi w ***Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mikołowskim na lata 2013 – 2023.***

Tabelaryczne zestawienie projektów do powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością

Tabela 6

Lp	Nazwa projektu	Termin rozpoczęcia realizacji	Źródła finansowania	Charakter zadania
1	Mieszkania treningowe dla osób z niepełnosprawnością	rok 2022	Budżety samorządów gminnych i powiatowych, środki pozabudżetowe, środki z funduszy unijnych, sponsorzy	ciągły
2.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością form wsparcia, które umożliwiają pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i edukacji	rok 2021	środki PFRON	ciągły
3.	Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością	rok 2021	Środki samorządu powiatowego, środki PFRON, środki pochodzące z Funduszy Unijnych pozyskane dzięki programom	ciągły
4	Grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością	rok 2021	Środki samorządu powiatowego, środki pozabudżetowe, dotacje	ciągły
5	Przestrzeń przyjazna osobom z niepełnosprawnością	rok 2021	Środki unijne, PFRON, budżety samorządów, środki pozabudżetowe	ciągły
6	Wdrożenie usług indywidualnego transportu dla osób z niepełnosprawnością o ograniczonej mobilności (door-to-door)	rok 2022	Budżety gmin, budżet samorządu powiatowego, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy, inne źródła zewnętrzne	ciągły
7	Prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia, placówkach całodobowych i jednostkach systemu oświaty dla osób z niepełnosprawnością	rok 2021	Budżety gmin, budżet samorządu powiatowego, środki organizacji pozarządowych, Narodowy Fundusz Zdrowia, sponsorzy	ciągły

Spis tabel

- Tabela nr 1 Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, stopni niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia dla powyżej 16 roku życia (dane styczeń 2016 r. – kwiecień 2020 r.)
- Tabela nr 2 Liczba wydanych orzeczeń wśród dzieci w okresie styczeń 2016 r. do kwiecień 2020 r.
- Tabela nr 3 Uzyskane wsparcie przez stowarzyszenia działające na terenie powiatu mikołowskiego w ramach „Programu Wyrównywanie Różnic Między Regionami III”
- Tabela nr 4 Wyposażenie stanowisk pracy zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych
- Tabela nr 5 Analiza SWOT
- Tabela nr 6 Tabela zestawienie projektów do programu działań na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnością

Spis wykresów

- Wykres nr 1 Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2016-2020
- Wykres nr 2 Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2016-2020
- Wykres nr 3 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2016-2020
- Wykres nr 4 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2016-2020
- Wykres nr 5 Realizacja programu „Aktywny Samorząd” w latach 2016-2020